

СЕКЦІЯ 4. Трансформація та механізми ефективного функціонування аграрних підприємств

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ В СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

*Кошкалда І.В., д.е.н., професор,
Харківський національний аграрний університет
ім.В.В.Докучаєва*

Однією із основних проблем для кожної країни є проблема екологічного спрямування, особливістю якої є відсутність територіальних меж. А отже, екологічна криза, яка спричинена перш за все надмірним забрудненням атмосфери та нераціональним використанням земельних ресурсів потребує розробки та прийняття програм розвитку, які мають максимально враховувати екологічну складову і бути націленими на створення умов для забезпечення і поетапного відтворення цілісності природного середовища, яке буде сприятливим для здоров'я і добробуту людини, збереження якості довкілля і невиснажливе використання природно-ресурсного потенціалу.

Земля є не тільки найважливішим природним ресурсом, але і завдяки своїй особливій ролі і природним властивостям є життєво необхідним, вічним засобом виробництва. Від якісного стану землі залежить якість продукції, яку виробляють у сільському господарстві, що безпосередньо впливає на стан і здоров'я людини. А тому проблеми екологічного розвитку продовжують бути актуальними для всіх країн світу і Україна не є виключенням.

У Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» зазначено, що стан земельних ресурсів України близький до критичного. Серед земель України найбільшу територію займають землі

сільськогосподарського призначення (71%), 78 % з яких є ріллею. На всій території поширені процеси деградації земель, серед яких найбільш масштабними є ерозія (близько 57,5 % території), забруднення (близько 20 % території), підтоплення (близько 12 % території). Зменшується вміст поживних речовин у ґрунтах, а щорічні втрати гумусу становлять 0,65 тонни на 1 гектар [1].

І серед стратегічних цілей, що визначені у даному Законі є досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища а для сільськогосподарського землекористування дана ціль в першу чергу спрямована на створення умов для широкого впровадження екологічно орієнтованих та органічних технологій ведення сільського господарства і збільшення до 2020 року частки земель, що використовуються в органічному сільському господарстві до 7 %.

В Україні органічне сільське господарство тільки починає зароджуватися. Загальна площа органічних сільськогосподарських угідь в Україні протягом 2002-2014 рр. збільшилася в 2,4 рази, і станом на 01.01.2015р. складає 400,8 тис.га (1,2% від загальної площі ріллі), а кількість господарств, які виробляють органічну продукцію, збільшилася майже в 6 раз [2].

У порівнянні з іншими країнами Західної Європи в Україні майже ідеальні природні умови для вирощування органічної продукції, а ґрунти – більш родючі. Тому необхідно виходити на новий рівень відповідальності і зосереджувати у вагу не на виробництві мільйон тонн зерна а на забезпеченні збалансованого харчування населення, якого можна досягти завдяки виробництву органічної продукції.

Основними причинами повільного розвитку органічної продукції в Україні є недосконалі нормативно-правова база та не досить активна позиція держави щодо популяризації виробництва та споживання органічної продукції. Не дивлячись на те, що у 2013 році було прийнято Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», який визначає правові та економічні основи виробництва та обігу

органічної сільськогосподарської продукції та сировини і спрямований на забезпечення належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, а також на гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні, проте даний документ не містить чітко окресленої державної політики у сфері органічного виробництва особливо в контексті фінансової підтримки, яку повинна надавати держава.

Розвиток органічного виробництва без відповідного грошового забезпечення уповільнюється а в окремих випадках і взагалі унеможлиблюється. Організація фінансової підтримки виробництва органічної продукції потребує розробки цільових заходів, спрямованих на реалізацію передумов, які сприятимуть переходу до органічного землеробства. І вданому контексті особливо важливу роль відіграє підготовка потенційних суб'єктів господарювання, які зможуть налагодити виробництво органічної продукції. Критеріями запровадження органіки мають бути територіальна приналежність, наявність відповідної матеріально-технічної бази та дотримання відповідних агротехнологій, професіоналізм організаторів тощо.

І особливо варто звернути увагу на контрольні функції органів, що здійснюють державну політику у сфері виробництва та обігу органічної продукції щодо об'єктивності перевірок якості продукції та видачі відповідних дозвільних документів на право займатися даним виробництвом.

Отже, роль держави щодо виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції повинна бути визначальною, оскільки держава в першу чергу повинна дбати про безпеку і здоров'я людини а також сприяти вирішенню проблем екологічного спрямування.

Література: 1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України № 2818-VI від 21.12.2010 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 26. – Ст.218. 2. Федерація органічного руху в Україні. Офіційний сайт: <http://organic.com.ua>